

پوسیدگی بذر سویا ناشی از قارچ *Phomopsis*

مهندس آیدین حسن زاده

کارشناس مرکز تحقیقات کاربردی شمال

زمانی که به دلیل آب و هوای مرطوب و بارانی، برداشت سویا به تاخیر می افتد، *Phomopsis* می تواند روی گیاه فعال شده و منجر به سوختگی غلاف و ساقه گردد و در نهایت بذور سویا را آلوده نماید. آلودگی بذر ممکن است باعث کاهش کیفیت، قدرت جوانه زنی و ماندگاری بذر شود. بر روی بذور آلوده به قارچ، پوشش سفید رنگ ریشه های قارچ ظاهر می شود. کاشت بذور آلوده، کاهش عملکرد را به دنبال خواهد داشت. البته قارچ های دیگری ممکن است به همراه *Phomopsis* بر روی بذر فعالیت نمایند که *Diaporthe* یکی از این قارچ هاست.

علائم بیماری

بعد از این که گیاه آلوده، به بلوغ فیزیولوژیکی رسید، علائم بیماری به صورت سوختگی ساقه و غلاف ظاهر می شود. برگچه ها، ساقه ها و غلاف های آلوده ممکن است با نقاط سیاه رنگ کوچکی پوشیده شوند که همان اندام بارده قارچ هستند و اصطلاحاً پیکنیدیوم نامیده شده اند. پیکنیدیوم ها معمولاً در ردیف های موازی هم در طول ساقه تشکیل می شوند. در خلال شرایط نامساعد آب و هوایی (برای قارچ)، پیکنیدیوم ها ممکن است به نقاط کوچکی بر روی ساقه در نزدیکی سطح خاک و یا به دور گره های کوچک ساقه محدود شوند. همچنین ممکن است پیکنیدیوم ها به طور پراکنده روی غلاف های کوچک رنگ پریده ظاهر شوند و بذور را آلوده نمایند. شدت علائم روی بذور آلوده، از خفیف تا شدید متغیر است. بذر آلوده معمولاً ظاهری ترک خورده، چروکیده و پوشش سفید رنگ قارچ را به همراه دارد و به ندرت بعد از کاشت جوانه می زند. بذرهایی با آلودگی کمتر ممکن است جوانه بزنند، اما گیاهچه های آلوده نشانه هایی از سوختگی (علائم قهوه ای مایل به قرمز روی لپه ها و یا نوارهای قهوه ای مایل به قرمز بر روی ساقه در سطح و یا زیر خاک) را نشان خواهند داد.

شکل ۳: سوختگی غلاف ناشی از *Phomopsis*

پیکنیداها به صورت نقاط سیاه روی سطح غلاف

شکل ۲: بذور سویا پوشیده با میسلیم قارچ

شکل ۱: فساد بذر ناشی از *Phomopsis*

بذور کپک زده و ترک خورده

ادامه دارد...